

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tržnica“ Knaflcova
ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le pod nazivom in začetkom frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		V Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—	
6	60—	72—	108—	
3	30—	36—	54—	
1	10—	12—	18—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačila.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno **1000** p nakaznico.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Stambolijski in bolgarska zunanja politika.

(Pismo iz Bolgarije.)

V Sofiji, 22. oktobra.

Bolgarski ministrski predsednik A. Stambolijski je podal pretekli teden pred razširjenim zborovanjem zemljoradniške parlamentarne skupine podoben ekspoziciji o zunanji politiki Bolgarije. Med drugim je izjavil nastopno: Za uspešno zunanjo politiko vlada potrebuje predvsem mir in red v notranjosti države. Današnji notranjepolitični položaj Bolgarije je stabilnejši kot v sosednjih državah. V mednarodnih odnosih je politika Bolgarije jasna in točna. Bolgarska vlada se ne prepira in se ne bo prepirala z nobeno državo, njena politika je lojalna napram vsem državam. Vlada ne snuje spletke in zarot proti nobeni državi, temveč stremi dokazati vsem, da je cilj Bolgarije prijeti se dela v svrhu vzpostavitve razrušenega gospodarstva. Bolgarska vlada podpira miroljubno politiko. Najvažnejše vprašanje bolgarske zunanje politike je danes vprašanje Trakije in Dardanel. Rešitev teh dveh vprašanj Bolgarijo najbolj zanima.

Kaj more storiti vlada in kakšna naj bo njena politika? Vlada stoji na odločnem in nespornem stališču avtonomije vse Trakije, vzhodne in zapadne. Nihče ne more obdolžiti Bolgarije, da je neiskrena, če stoji na tem principu in nihče ne more pobijati tega principa. Naši sovražniki trdijo, da je bila politika vlade napačna, zakaj vzhodno Trakijo so izročili Turčiji, kaj bo z zapadno Trakijo, pa še ni znano. Ali naj vlada zahteva, da se Bolgariji zopet pridruži zapadna Trakija? Ne. Vlada stoji samo na principu avtonomije, zakaj samo potom avtonomije je mogoče položiti temelj trajnega miru. Avtonomija je koristna za vse. Če bi mi tudi zahtevali pridružitve Trakije, tega ne moremo doseči, ker bi naši sosedje tega ne dovolili. Avtonomija Trakije ne more povzročiti nobene nevarnosti. To bo švica na Balkanu. Ona bo pod zaščito Društva narodov in nihče ne bo mogel narušiti tega položaja. Bolgarijo obdajata dva obroča, večji to so velesile, manjši pa njeni neposredni sosedje. Manjši obroč stiska bolj krepko. Ne mislite, da se ta obroč lahko zlomi samo s silo. Ne. Od 1913., odkar

obdaja Bolgarijo ta obroč, velja, kar je rekel Radoslavov: »Tega obroča ne bo raztrgala vojna, temveč čas bo storil svoje delo.« In dandanes trdim isto: Obroč, ki nas obdaja, ne bo zlomila niti vojna, niti mišice. Dogodki časa bodo to storili. Vlada je proti vsaki ofenzivni vojni. To ona izjavlja smelo in odkrito vsem. Mi smo proti vojni in za mirni sporazum. Zato pa iznašamo princip, ki izključuje vsako vojno. Potom avtonomije Trakije bo osiguran mir na Balkanu, njena avtonomija nam odpre pot k morju in to je pravica, ki nam jo priznava neučljiva pogodba in največji današnji državnik Lloyd George. Mi hočemo prepričati svet, da naša politika ni politika vojne in nasilja, temveč politika miru. Mi hočemo živeti v prijateljstvu z vsemi.

Tako pravi mož, ki drži v rokah državno krmilo današnje Bolgarije. Lepe besede in še lepše želje. To izviranje pacifičnih čustev se tako pogosto ponavlja, da je postalo že dolgočasno. Vsi državniki govorijo o miru, vsi so miroljubni, vsi so prijatelji vseh in vendar še vedno trdno stoji staro geslo: »si vis pacem; para bellum.« Kemal bi bil lahko sanjal onstran Marmarskega morja še tako lepe sanje o miru in prijateljstvu z vsemi državami, če bi ne bil teh sanj podprl z realno oboroženo silo, bi ne bil dosegel ničesar. Mirovna pogajanja za zeleno mizo so le nadaljevanje vojaških pogajanj na bojnem polju, mirovna pogodba je na papirju izločen rezultat vojne, rezultat konflikta dveh oboroženih sil. Antanta je izjavila Kemal svoj veto, ni pa stila tega na sceni politične skupine v Londonu in Parizu, temveč je podprla svoje zahteve z bajoneti in bojnimi ladjami v Dardanelah. Ideal vseh ljudi in držav bi bil: popoln mir na zemlji. Zalibog brez borbe ni obstanka. Stremljenje silnega nadkrija in podjarmiti slabega, ta bistvena poteza pri vseh živih bitjih na zemlji, je igrala v mednarodnih odnosih vedno in povsod prvo ulogo. Politika moža, ki je ogrnil spalni plašč, prižgal pipo in dejal: »Ne motite me, jaz sem miroljuben«, je mogoča semtertja v individualnem

življenju, ni pa mogoča, vsaj v današnjih časih ne, v mednarodnih odnosih.

Bivši angleški vojni ataše na Balkanu, veliki prijatelj Bolgarije piše v »The Manchester Guardian« nastopno: »Mnogo se govori o sporazumu med Turčijo in ruski boljševiki, da se otresejo kontrole nad Dardanelami in prodoro v Evropo. Bolgarija je bila ključ balkanske zveze od 1912. leta in bo vsled svojega centralnega položaja to svojo ulogo tudi obdržala. Neuspešni poskusi evropskih diplomatov vzpostaviti to zvezo je podaljšal svetovno vojno najmanj za dve leti. Na loga evropskih državnikov mora biti stremljenje za obnovitvijo te zveze kot obrambe proti Turkom in Rusom. Ni dvoma, da je nesreča napotila Bolgare, da so izpremenili svoje nasilno in zahrbtno ponašanje, ki je odtujilo njihove sosedje, zato pa je treba pretirati Bolgare

velikodušno in povrniti jim del tragičnega obrežja. Bolgarija mora imeti sredstva za samozasčito na njeni turški meji do onega časa, ko bo Društvo narodov doseglo razorožitev Turčije in Rusije, predno pa nastopi ta zlati vek, morajo veljsile držati Dardanele v svojih rokah.«

Ta »zlati vek«, o katerem sanja angleški polkovnik, je še za gorami in misli o miroljubni politiki Turčije, ki se je pravkar oborožila, ni samo prežgodaj, temveč tudi navno. Če hoče Bolgarija kljubovati pritisku velikega obroča, ki jo bo posebno žulil od turške strani, mora zlomiti mali obroč. Zato seveda ni potrebno orožje, pa tudi politična zaspanost in pretirano miroljubje ji ne bo pomagalo. Glas vpjočega v puščavi bo uslišan le tedaj, če bo bolgarski narod s pametno zunanjo politiko dosegel, da se bo ta glas opiral na realno silo.

PISMO IZ PRUSIJE.

Halle a/d Saale, 20. oktobra.

Po dveh mesecih se vračam v Nemčijo nazaj. Na Jesenicah postreba revizija. Nekaterim potnikom prelistajo celo vsako knjigo in knjižico in pretripajo podlogo kovčgov. Nato denarna revizija. Neka gospa se silno razburja, ker je ne puste s 1500 Din. preko meje. V Avstriji nas čaka prvo presenečenje. Proga Področica-Salzburg se je v dveh mesecih podražila od 3200 aK na 73.600 aK. Za Beljakom nas pozdravi sneg. Malo ga je sicer, 3 prste komaj, vendar nam oznanja zimo. Na solnograških poljih zopet izgine. Revizija v Salzburgu se izvrši hitro, natančno, večini potnikov ni treba niti odpirati kovčgov. Vlak drda dalje po havarski ravnini. Enkrat na nemških tleh, me silno zanima, v koliko so se spremenile cene v Nemčiji. Naročim večerjo v jedilnem vozu: juha, riževno meso, govedina s polivko, krompirjem in prikuho, jabolčni kompot — račun 300 M. t. j. 6 Din. Da se pobaham z lepim jugoslovanskim denarjem, plačam z novim 10 dinarskim bankovcem. Pa ti ga »višji« smehljaajo spravi in pristavi: »Jugoslovanski denar ni samo lep, temveč dalo bi se z njim tudi ugodno špekulirati.«

V Monakovem nas zapusti večina najbolj brbljajočih sopotnikov —

Lahov. Vsak muzikantek ali trgoveček, že vsak fakir, ki zasluži par lir na teden, potuje dandanes v »Monaco« ali »Lipsio«. V Leipzigu menjam nekaj tuje valute. Moj bog, kakšen je novi nemški denar! Bankovci po 500 M so tiskani le na eni strani, črne črke na belem polju kot bi se izstrigali kak večji inserat iz »Slov. Naroda«! Ker primanjkuje drobiža, izdajajo posamezne banke in mesta novčance po 1000 M — tudi neverjetno preprosto izdelane — ki bodo zapadle 1. novembra t. l., oziroma 1. januarja 1923.

V Halle a. d. Saale prestopim na pruska tla in zapustim železno kačo. Stonam po trgovskem delu mesta in mehanično prebiram cene. Poskočile so za 500 do 1000%. Grozno! Plašči stanejo 3000 do 30.000 M, ženski plašč, široko obšit s kožuho 20.000 M, moške obleke 3000 do 20.000 M, moški čevlji 1000—5000 M, ženski čevlji 500 do 4000 M, ženski modni klobuki (z različnega usnja) 1000 do 2000 M, svilene nogavice 500 do 10000 M, dirkalna kolesa 30.000 do 40.000 M, čokolada funt 200 do 300 M, jabolka 10 do 15 M funt, kosilo v restavracijah 120 do 300 M, vrček piva 40 do 60 M. Kar mraz me trese, ko gledam te nebotične številke. Ko jih pričnem gledati

z jugoslovanskimi očmi (t. j. delimo vsako število s 50, kajti 1 Din je 50 M), pa mi postane pri duši popolnoma drugače: plašči stanejo 60 do 600 Din, ženski plašč, široko obšit s kožuho 400 Din, moške obleke 60 do 400 Din, moški čevlji 20 do 100 Din itd. itd. Nič več ne trese jugoslovanske duše mraz, temveč kuha jo jeza, da ne more pokupiti vseh teh lepih stvari, ki so napol zastojni. Pripominjam pa, da veljajo te cene le za Halle in druga taka mesta, kjer so inozemci taka redkost, da skoro kažejo s prstom za njim in samo za danes. V mestih, kjer kar mrgoli inozemcev, n. pr. v Leipzigu, sploh nisem videl nikakih cen v izlozkih. Skoro gotovo regulirajo tam cene po tem, v koliko bolj zamenjava nemške členike, v kolikor je tvoj izgovor bolj dolarski, češki ali jugoslovanski. To so prvi utisi iz Nemčije, ki jih dobi človek tako mimogrede, ne da bi se ozrl le z enim očesom, oziroma le s trohico pozornosti na stvari, ki ga obdajajo.

B. K. kand. med.

Proslava kumanovske bitke.

— Beograd, 26. okt. (Izv.) Včeraj ob 11. dopoldne je bil v skopljanski cerkvi svečan parastos v spomin padlim bojevnikom za svobodo in ujedinitelje. Farastos je opravil patriarh Dimitrije. Po parastosu je imel daljši govor ministrski predsednik Nikola Pašić, ki se je z globoko hvalačnostjo spominjal padlih junakov. Omenjal je njih požrtvovalnost in navdušenost, s katero so šli v boj za svobodo in žrtvovali svoje življenje. Omenjal je vsa junaštva hrabre vojske, ki je izvršila junaške čine pod vodstvom kralja Petra Osvoboditelja in takratnega prestolonaslednika Aleksandra. Ta vojska je podila turškega sovražnika do Prilepa in Bitolja in je turško armado popolnoma uničila. Kumanovska bitka ne najde kmalu primera v zgodovini in je vzgled, kako more mala, a dobro disciplinirana in navdušena armada izvajati velike zmage. Omenjal je dalje vse velike spletke, ki jih je započela bivša Avstro-ogrska monarhija proti mali kraljevini Srbiji, toda Srbija je bila gospodarsko in finančno po I. 1903 konsolidirana, kar ji je mnogo pripomoglo v boju proti aspiracijam Avstro-ogrske. Avstro-ogrska je s strašno zasledovala razvoj kumanovske bitke, kajti dobro je občutila, da je ta bitka velikega mednarodno-političnega pomena.

Prof. Ernest Denis:

BALKANSKA VOJNA.

Ko se je boj (15. nov.) zopet začel, so imeli Turki nenavadno trdne postavke: krili sta jih reki Črna in Zemnica, ki sta se vsled zadnjega deževja spremenili v deroče vodove in sta preplavili del ravnine; na zapadu so jih varovale oblakovske višine, ki obvladajo cesto iz Bitolja v Ohrid; to je bila tudi edina smer, kamor so se mogli še umikati. Te postavke je branil šest kor, ki mu je poveljeval Džavid paša, najodločnejši turški general. Po rodu je bil Čerkez in je bil praz vojni poveljnik armadskega oddelka v Bitolju. Poznal je torej dobro vso pokrajino in je imel velik vpliv na vojsko, ki je visoko cenilo njegovo delavnost in preudarnost. Pri Kumanovem je vodil napad proti sedmemu srbskemu koru, katerega bi bil skoraj uničil. Pred kratkim je povzročil Grkom resen poraz, in s tem uspehom je zopet povzdignil moralno stanje svojih vojakov.

Predno je bil zmagal njegov odpor, je bilo treba trdega boja, ki je trajal pet dni in štiri noči (14.—19. nov.). Toda po tej zmagi ni bilo več turške armade. Srbi so zavzeli Bitolj, dobili so na tisoče ujetnikov in so se združili z grško korenjico, ki je prišla do Florine.

Džavid paši se je posrečilo z 9000 možmi umakniti se v Albanijo, kjer je postal vodja obrambe. Bitka pri Bitolju je po sodbi vojnih kritikov največji vojni uspeh v vsej balkanski vojni, in polkovnik Immanuel potrjuje, da kaže tem pomembnejšo zmoglost srbske armade, v vodstvu in v moštvu, ker so Turki pokazali tu izredno odporno silo.

Treba je pripomniti, da je zmaga Srbov tem bolj slavna, ker so po bitki pri Kumanovem poslali dve diviziji k Odrinu na pomoč Bolgarom, in treba je posebno poudariti, da njihovi uspehi niso bili — kakor se včasih trdi — brez upliva na splošni izid. Treba je samo pogledati na mapo in vidimo takoj, da je Kumanovo prav blizu Sofije. Ko bi bili dne 23. oktobra Srbi popustili, bi bila Turkom odprta pot v gl. mesto bolgarske države, in kralj Ferdinand bi bil moral od Lüle-Burgasa odpoklicati del svoje armade, kar bi bilo imelo zelo nevarne posledice.

Med tem, ko sta princ Aleksander in general Putnik osvobodjevala Makedonijo, je podrejena armada zavzela Sandžak Novipazar, podpirala je Črnogorce pri obleganju Skadra in je po dolini Drina prišla do Lješa ob Jadranskem morju (8. nov.) in do Drača (28. nov.).

Po bitki pri Presatu je Džavid paša baje telegrafiral velikemu vezirju: »Srbi so nepremagljivi, ne zmoremo ničesar proti njim.« Nikoli niso bolj pokazali sile svoje odpornosti in vstrajnosti, nego pri onem pohodu čez Albanske alpe, kjer je mogel iti le mož za možem, konj za konjem med strmimi skalami nad globokimi prepadi, v katerih so šumele reke, narastele vsled deževja in snega. »Pod tem dežjem in snegom se brodi po blatu« (Barby. Les Victoires serbes, str. 177.), vojakji so šli naprej brez odmora podnevi in ponoči, brez živil, razen kar so nesli v svojih torbah; ko je bilo to izčrpano, so jedli korenine, surovo koruzo, travo in listje. Mnogo jih je obležalo od utrujenosti in onemoglosti, ne pretiravamo, če trdimo, da bi se ta pohod nobeni drugi armadi ne bil posrečil. Za tako zmago je bilo treba takega naroda, treznih kričev, ki so navajeni bede in trpljenja, in jih je povzročal sen o svobodi, za katero je živel cela stoletja in jo je sedaj že skoraj z roko dosegel.

Tuji, ki so med balkansko vojno obiskali Srbijo, popisujejo z občudovanjem, ki ga ne morejo prikriti, mir in vzdržnost naroda. Ni bilo niti krika, niti mnogo govorenja, povsod samo hladna odločnost in volja izpolniti svojo dolž-

nost brez slabosti in brez vpitja. Po zmagi ni bilo niti velike proslave, niti baharije, niti tistega povzdigovanja nad sovražniki, ki ga imajo Turki in Bolgari. Častniki so priznavali napake, ki so jih storili, in resno gledali v bodočnost. Čutilo se je, da so mnogi iz njih študirali v Franciji, kjer so si osvojili mirnost duha in smisel za kritiko, ker so tam slišali, kako govorijo drugi: pride čas, ko bomo zmagali — ker bomo morali zmagati — toda za to bo treba mnogo truda.

Po Bitolju so imeli srbski generali in ministri le eno željo, da bi se takoj začela pogajanja s Turki, in pri londonski konferenci (decembra 1912) so njih zastopniki, ki so dobili zelo miroljubne instrukcije, storili vse, kar so mogli, da bi se dosegel sporazum. V zadnjih dneh meseca januarja 1913 sem imel čast, da me je sprejel Stojan Novaković, ki se vključ svojim 70 letom ni obojavil nastopiti težko in dolgo pot, da bi pomagal domovini s svojo izkušnostjo in avtoriteto svojega imena, ki je bilo slavno v politiki in v literaturi. Videl sem, kako je bil potr, ker dogovori niso uspevali. Srbi so namreč opazili, da se pripravljala nova nevihta. Takoj po Kumanovem se je Avstrija ustrašila uspehov, ki so prečrtali njene kombi-

nacije, zavzela je popolnoma sovražno stališče, in da bi zabranila Srbom dohod k Jadranskemu morju, je iznašla albansko narodnost. Avstrijskim diplomatom je šlo za to, da bi zmagovalci ne pretrgali onega sovražnega kroga, s katerim so jih hoteli že prej obkrožiti. Albanija je bila izvoljena, da bi igrala ulogo, za katero se je Turčija v bodoče izkazala nezmožna. Zadata v svojih častihlepnih namenih in razžaljena v svoji domišljavosti, je Avstrija preživljala čas velike jeze in je bila pripravljena napraviti največje neumnosti. — Ohraniti mir v vsakem slučaju in za vsako ceno ne more biti načelo za politiko velesil, je rekel avstr. min. predsednik grof Stürgkh. Dvestotisoč moštva je stalo na južni meji; mine so bile položene po Savi in Donavi: »Ponoči,« je pisal Barby, ki je bil takrat v Beogradu, »razsvetlujejo monitorji mesto s svojimi reflektorji, ki se s svojimi žarki dolgo zadržujejo nad kraljevo palačo in se zabavajo s tem, da z vso brzino plujejo pred srbske pristane, da prevračajo tam barke in ladje in režejo vrvi pri sidrih. Častniki prihajajo fotografirati srbski breg. Nekoliko kilometrov od glavnega mesta so padle granate in krogle blizu colne straže.«

(Dalje.)

Dalje je ministrski predsednik Pašić kratko očrtal vse momente, ki so prisilili Srbijo, da je započela vojno borbo z ošabno Avstro - ogrsko monarhijo. Kralj Aleksander in kraljica sta zvečer odpotovala v Beograd. Povrnili so se tudi člani vlade in narodni poslanci.

— Skopje, 25. okt. (Izv.) Stara prestolnica, stari Dušanov grad, je bila snoči in danes v proslavo kumanovske bitke čarobno razsvetljena. Zgodovinski starodavni most ob Vardaru je bil naravnost v bajni luči. Zvečer je bila v narodnem gledališču slavnostna predstava. Sledil je tudi banket, na katerem je govoril predsednik skopljanske metropolit Varnava, pozdravljajoč kralja in kraljico in pozdravljajoč hrabro srbsko armado, ki je osvobodila srbski narod v Stari Srbiji in Makedoniji izpod turške jarma. Zelo navdušen in patriotski govor je imel občinski odbornik Obradović. Govorili so dalje minister Marko Trifković, v imenu Hrvatov, zagrebški nadškof Bauer in v imenu Slovencev dr. Milutin Zarnik, kot zastopnik prestolnice Slovenije. Govoril je tudi Lazar Car in v imenu bojevnikov solunske fronte dobrovoljec iz Splita Ružić, Kapetan Perunović je vzbudil splošno pozornost, ko je nastopil na bitko pri Kumanovu. Vreme je danes zelo oblačno. Splošno pozornost pa vzbuja v Skopju narodni posl. Karel Häusler. Mesto Skopje je pa danes pravi izraz narodnega ujedinjenja. Po mestu se sprehajajo narodne noše od Triglava do Vardara, od Jadrana do Timoka. Videti je tudi prekrasne slovenske narodne noše, ki jih vsi občudujejo.

Velike narodne svečanosti v Pragi.

— Beograd, 26. okt. (Izv.) Danes jutraj so odpotovali v Prago zastopniki vlade in narodne skupščine, da se udeležijo velikih narodnih svečanosti Češkoslovaške republike ob obletnici narodnega in državnega osvobodjenja. V Prago so odpotovali ministri financ. dr. Kumanudi, ki bo ob tej priliki vodil razprave o stabilizaciji tečaja našega dinarja s češkoslovaškim finančnim ministrom Rašinom, dalje minister poljedeljstva Ivan Pucelj, minister pošte dr. Miladinović in minister za narodno zdravje Omerović. Odpotovali je tudi predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinič s 66 narodnimi poslanci. Na meji Češkoslovaške republike jih pozdravi posebna delegacija češkoslov. narodne skupščine z dr. Uhlirjem na čelu. Češkoslovaških narodnih slavnosti se udeležijo, kakor poročalo beogradski listi, tudi bivši Radičev pristaš poslanec Karel Häusler.

— Beograd, 26. okt. (Izv.) Danes jutraj so odpotovali v Prago štirje ministri, predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinič, 66 narodnih poslancev in 5 novinarjev.

Napredni javnosti!

Na ljubljanski univerzi so se pričela zopet predavanja. Velika večina slušateljev pa je v obupnih gmotnih razmerah, tako da preti nevarnost, da bo morala v kratkem zapustiti Ljubljano in univerzo.

Vprašanje državnih podpor revnim akademikom še vedno ni definitivno rešeno. Podporno društvo jugoslovenskih akademikov ne dobi vsled še ne rešenih prošnji za dijaške državne podpore državne subvencije. Vsled tega je bilo primorano med počitnicami zatvoriti akademsko menzo.

Nedogledne bi bile posledice, ako bi morala večina akademikov ljubljanske univerze, ki je sedaj brez hrane, zaradi tega zapustiti akademski študij.

Da se temu odpmore, je podporno društvo za visokošolce »Radogoj« v Ljubljani, k i je že pred vojno podpiralo naše revne visokošolce, započelo nabiralno akcijo.

Prosimo vso napredno javnost, da nam priskoči na pomoč in po svojih močeh podpira našo akcijo. Dobrodošla so nam vsakojaka živila, kakor krompir, fižol, zelje, repa, sadje, posebno posušeno, moka, testenine, sladkor, mast in drugo. Na Vas je, napredni kmetje in trgovci, napredna podjetja in napredni denarni zavodi, da se odpmore hitro veliki potrebi naših akademikov. V posamnih krajih se sestavljajo lokalni odbori, ki bodo sprejemali v dotičnem kraju nabrano blago in odposlali v Ljubljano centralnemu skladišču. Kjer bi takih lokalnih odborov ne bilo, od tam Vas prosimo, pošljite prispevke naravnost na centralno zbirališče v Ljubljano, Akademski kolegij, Kolodvorska ulica šte. 22. Prevoz iz ljubljanskega kolodvora v Akademski kolegij oskrbi »Radogoj« sam. Denarni prispevki naj se pošljejo direktno na naslov: »Radogoj«, podporno društvo za visokošolce v Ljubljani.

GOSPODARSTVO.

NOVA CARINA NA IZVOZ SVINJ IN NJENE POSLEDICE.

Ljubljana, v oktobra 1922

menila. Dočim je bila sprememba m. julija le neznatna, je bila 9. septembra povišana carina za težje prešiče na 1000 Din. In nekaj dni kasneje, 14. sept., je bila objavljena in uveljavljena še bolj poostrena uvozna tarifa izvozna tarifa s sledečimi postavkami:

A. Žive svinje:
Do 60 kg teže Din. 200, prej prasto-od 60 do 120 kg teže Din. 1000, od 120 do 180 kg teže Din. 2000, od 180 kg dalje Din. 2600, od teh zadnjih treh se je plačevalo prej Din. 200, oziroma od 9. do 14. septembra t. l. Din. 1000.

B. Zaklane svinje:
Do 50 kg teže Din. 300 za 100 kg, nad 50 kg teže Din. 1400 za 100 kg, prej se je plačevalo 50 Din za 100 kg.

Naravno je, da značijo tako visoke izvozne carine zabrano izvoza, kar se je tudi nameravalo. Saj se je regulacija izvoznih carin izvršila v zvezi z raznimi vladnimi ukrepi za izboljšanje domače valute in odpravo draginje. Ker so nekateri teh ukrepov saj začasno dosegli svoj namen, zavlada je pri konzumentih splošno veselje. In kakor je že pri nas navada, se je širša javnost udala vselemu razpoloženju in pričakovanju, ne da bi kolikoli potrudila stvarno razmotriti, če so vsi ukrepi tudi v resnici na mestu ali ne. Pri nas se pač kritizira vedno šele tedaj, ko se začutijo neprijetne posledice lahkomišljenih ukrepov. Skrajni čas je že, da ta komodnost preneha.

Cene so padle, toda vprašanje je, kaj. Brez posebnih težav se lahko ugotovi, da največ vsled odprave uvozne carine na agrarne produkte. Prosti uvoz živinskih potrebščin je stlil tudi prenapetost cene prešičev, česar dosedaj nobeno reguliranje izvozne carine ali omejevanje izvoza ni doseglo. Edino v zvezi z odpravo uvozne carine je pripomoglo zvišanje izvoznih carin k še večjemu oziroma nagelsemu padcu cen. Če pa je bilo povišanje izvozne carine potrebno v svrhu odprave draginje, je drugo vprašanje, ki je moramo po objektivnem prevdaru zanikati.

Predvsem se mora vprašati dejstvo da so bile naše cene prašičev, izvezmi prvi čas po prevratu, stalno nad svetovno pariteto. Najbolji dokaz temu dejstvu je naš izvoz, ki se vsa leta 1919, 1920, 1921, in letos ni obračal drugam, nego v države, katerih valuta je v primeri z našo slučajno rastla. V izvozni kupčiji radi tega ni bilo nobene stalnosti. In naše blago se je zaganjalo iz enega inozemskega trga na drugi. To ni bila prava izvozna kupčija. Bila je samo malo bolj komplicirana valutna spekulacija, ki ni mogla koristiti našemu državnemu gospodarstvu. Ta ugotovitev ne velja samo za našo izvozno trgovino s prašiči temveč z malimi izjemami za vso našo izvozno trgovino, ki se je počela največ z agrarnimi pridelki. To nezdruženo stanje so povzročile naše varstvene carine v zvezi z inozemskimi carinami.

Takol po prevratu, ko se sistem kontingentiranega izvoza in izdajanja izvoznice (nesrečnega spomina Op. ured.) ni obnesel ter se je izkazalo da imamo žita, živine in prešičev preko lastne potrebe, je naša finančna politika iskala novih dohodkov v izvoznih carinah na te produkte. Da se pa zaščiti poljedelska produkcija, postavile so se tudi uvozne carine ki so bile poljedelstvu v spodbudo k dražanju blaga, vspodbuda k navajanju cen nad svetovno pariteto. Izvoznikar, ki je moral plačevati poleg drugega blaga tudi še izvozne carine, je moral seveda gledati, kje pride vsled valutne konjunktura in asvoj račun. Potem se je eksperimentiralo z raznimi navedbami in regulacijami izvoznih carin. Toda temeljnega sla, zaščiti uvoznih carin se ni nihče dotaknil. Pač se je včasih pravilno naglašalo da more edino izvoz, kipekaša uvoz, popraviti našo plačilno bilanco in valuto. Toda dejstvo, da ne moremo s pridom izvažati če produciramo vsak dan dražje se je popolnoma prezrlo. Ravnotako s ni vpoštevala resnica, da se naš produkcija, ki je že dovolj trpela vsled ponesrečene agrarne reforme, ni dovoljno razvijala. Ker so ji zaščite uvozne carine daljale potuho. In tako smo srečno dočakali, da je v poljedelski Jugoslaviji zavlada največja draginja živil v Evropi.

Če bi se bili postavili takoj od začetka na edino pravilno stališče, da se mora blago, ki se izvažajo producirati po svetovnih konkurenčnih cenah, prišlo bi marsikaj drugače. Ker smo agrarna država, ki proizvajajo preko lastne potrebe ter more izvažati skoro izključno agrarne produkte, bi ne šteli produkcije z uvoznimi carinami niti omejevali izvoza z izvoznimi carinami in različnimi navedbami. Potem bi tudi ne prišlo do take neznosne draginje. Pa tudi takega padca naše valute ne bi doživeli, če bi se izvozu primerno uredil uvoz.

Ako so tedaj naši državniki odpravili uvozne carine, je to prav. Ni pa prav, da so poostri izvozne carine. S tem korakom so prešli iz enega v drug ekstrem. Prej so favorizirali poljedeljskega producenta na škodo domačega konsumenta. Sedaj pa naj trpi radi konzumenta škodo domači producent. Morda mislijo merodajni krogi, da je to pravilno in pravično, ker je producent prejšnja leta dosti zaslužil. Ta misel velja za gotove okraje v Jugoslaviji, kjer ima kmet res preveč denja. Toda za celo državo se te trditve ne da vzdržati. Posebno za Slovenijo ne! Treba je pomisliti, da je vsled napačne gospodarske politike draginja postala splošna. Kmet je res drago prodajal, pa tudi drago proizvajal. Če se sedaj s pretiranimi izvoznimi carinami zadržuje in kopiči blago doma, morajo sčasoma naše cene pa.

Od julija do 14. septembra t. l. se je izvozna carina na prešiče že trikrat spre,

sti pod svetovno pariteto. Nelogična posledica pa bo nazadovanje produkcije. Seveda moramo tu izrecno pripomniti, da so cene naših prešičev danes še vedno nad svetovno pariteto. Kajti Romunija in Ogrska imata cenejše blago na razpolago. Toda izvoz carine morajo na cene prej ali slej vplivati in jih prekomerno pollačiti. In ravno prekomerno znižane cene konsumentu ne koristijo trajno, ker končno ubijejo produkcijo in rode draginjo. Lahko se nam tedaj zgodi, da bi hoteli nekega lepega dne izvažati prešiče, živino, žito itd. Pa bode mo začuden konstatirali, da poljedelska država vsega tega blaga niti za pokritje lastne potrebe ne proizlaja ter da je uvoz živil, ki je najprvo le reguliral cene, postal potreben. In menda ga vendar ni idealista med nami, ki bi si domisljal, da potem naša industrija pokrije z izvozom ogromen uvoz, ki ga bomo vkljub vsem omejitvam še dolgo potrebovali in ki bo z uvozom živil še narastel! Kaj bo pa potem z našo valuto?

Ker je živinoreja in posebno prešičereja glavni vir dohodkov velikega dela prebivalstva v državi, je skrajni čas, da se vse to trezno premisli in vpošteva. Kajti sicer se napravi le škoda brez trajne koristi. Da se ohrani in poveča produkcija prešičev in poljedelska produkcija v obče, se mora takoj zahtevati trajno carine prost uvoz živil, ki bo prej ali slej cene izenačil svetovni pariteti, ter popolnoma neoviran in carine prost izvoz prešičev, oziroma poljedelskih proizvodov v obče. Le tako je mogoče, da naša produkcija po kratki krizi postane močnejša in konkurence zmožna. Vsem boljšavcem, ki govorijo vedno o pomanjkanju o težavni prehrani v pasivnih pokrajinah in o drugih tozkanih črnih poglavjih je pa treba povedati, da imajo naše lokalne draginje svoje vzroke in izvirne druge, posebno v naših brezupnih prometnih razmerah! Tega sovraznika je treba premagati in z vso silo z besedo in dejanjem pospeševati odpravo vseh naglavljenih nedostatkov, če hočemo doseči resnično urejene in znosne gospodarske razmere, ki in kakor bi jih že davno lahko imeli.

Prezreti te nedostatke in pomagati si končno iz zadrege zopet s kontingentiranjem izvoza in sistemom izvoznice je absolutno nedopustno, ker se s tem pospešuje le korupcija »zarada«. Te pa je v naši državi že toliko, da je gotovo še več nerabimo, pač pa bi jo čim prej in kar največ morali eksportirati za vsako ceno in brez vsake carine!

— Z žitni trg v Zagrebu. Iz Zagreba javljajo 25. t. m.: pšenica 1360 do 1380, koruza 1090 do 1120, oves 1000 do 1020, pisa ni fižol 1300, beli fižol 1350, moka 0 1200, moka 2 1080, otrobi 600 do 680. Tendence zelo slaba.

— g Izplačevanje delavskih rent. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je dobil od beogradske vlade naredbo, da prevzame izplačevanje rent onim državljanom, ki so dobivali te rente izplačane v inozemstvu. Tem inozemskim rentnikom, povečini so delavci - invalidi, železničarji in drugi, bodo izplačane tudi primerne draginjske doklade.

— g Trgovski promet med Švico in Jugoslavijo. Izvoz Jugoslavije v Švico v preteklem letu je dosegel vsoto 46 milijonov 686.631 švicarskih frankov, izvoz iz Švice v Jugoslavijo pa 5.491.357 švicarskih frankov.

JULIJSKA KRAJINA.

— Akademsko ferijalno društvo »Adrija« v Gorici. »Prosveta«, glasilo slovenskih kulturnih društev v Italiji, je izdala slavnostno številko v proslavo 20letnice akad. fer. društva »Adrija« v Gorici. Sestavljen in uredil Josip Pavlin, sedanjí predsednik imenovanega društva. Številka obsega uvod, postanek in razvoj »Adrije« do izbruha svetovne vojne, oživilje »Adrije« in njeno delovanje po vojni, društveno kroniko in končno imenik bivših in sedanjih članov »Adrije«. Na Goriškem je bilo pred vojno živahno politično in kulturno življenje, v katero je marljivo posegla tudi akademična mladina. Predsednik Pavlin piše v uvodu: »Skoraj nedosegljive cilje so si stavili, visoko so hoteli ti dijaki, marsikatera velika misel je vzklija v naročju tega društva; da pa je gola istinitost v časih zaostala za tem poletom, komu zamoremo lažje odpustiti kakor mladini? Vendar ni misliti, da je bilo vse trpljenje, vse prizadevanje in borbe zaman; kajti tudi razne sijajne uspehe moremo zaznamovati. Ne samo, da so iz »Adrije« izšli možje, ki so slovenskemu narodu v diko in ponos, da se je na njeno pobudo ustanovila marsikatera knjižnica na deželi, ampak tudi društvo si je pridobilo simpatije in ugled v ožji domovini in daljini. Iz tega si črpa nove moči, nove energije za svoje plemenito in uspešno delovanje.« Pri pregledovanju imenika vidimo lepo število nekdanjih članov društva, ki delujejo eni doma v Primorju, drugi v Jugoslaviji. Mnogo odličnih imen je med njimi. Preveč jih je leglo prezgodaj v grob! Društveno leto 1921-22 izkazuje novo vstopivših članov 29. Želimo, da se društvo oživi in okrepi ter da bo njegova pot v prosep Slovenstva ob Adriji.

POLITIČNE VESTI.

— Kandidatska lista »Jugoslovenske zajednice« bo še tekom današnjega dne vložena na vladi, na kar jo takoj objavimo v listih.

— Kumanovska proslava in slovenski demokratje. Iz Beograda nam poročajo: V srbskih demokratijskih krogih je napravilo zelo mučen vtis dejstvo, da se ni niti eden izmed slovenskih demokratijskih poslancev udeležil svečanosti v proslavo desetletnice kumanovske bitke v Kumanovu in Skoplju.

— Ne igrajte se z besedami. »Jutro« in za njim zagrebški »Riječ« se spodtikata nad onim delom manifesta »Jugoslovenske zajednice«, ki govori o »treh narodih naše jugoslovenske nacije«. Iz tega kujeta kapital proti »Jugoslovenski zajednici«, proti »Slov. Narodu« in seve specielno proti dr. Ravniharju. Manifest je, kakor sam poudarja, naslonjen na zagrebško resolucijo. Iste misli, kakor tam, so izražene tudi v manifestu. Po zagrebškem kongresu ni nihče ugovarjal tem mislim, nasprotno, demokratsko časopisje levega krila je celo hitelo ugotavljati, da zagrebška resolucija ne zahteva ničesar novega in da se ista povsem strinja s programom demokratske stranke in z njenimi resolucijami. Sedaj pa so našli dlako v jaku! Ker manifest »plemena« imenuje »narode«, »narod« pa »nacije«, se je ba je zagreblj proti temeljnim načelom naše jugoslovenske ideologije? V tem pogledu naj le navajamo, da se je na zagrebškem kongresu ugotovilo, da so to le različni nazivi za eno in isto stvar. Kar je Srbo-Hrvatstvo plemo, je nam narod, kar njemu narod, je nam plemo. Slovenec govori o jugoslovenskem plemenu ter razumeva s tem pojmom po srbo-hrvatski »jugoslovenski narod«. Tudi manifest imenuje »narod« enkrat s tem nazivom, drugičkrat, ko govori o »plemenski nadvladi«, ga imenuje »pleme«. Da je temu tako, sledi iz vse vsebine zagrebške resolucije, iz naših komentarjev k njej. Saj bi bila sicer čisto nesmiselna. Če kdo sklepa drugače, je to njegova zasebna stvar. Seveda »Jutro« je to dovolj, da piše temeljem napadnih premis uvodne in druge članke. Stojimo prekoslej na temelju integralnega narodnega ujedinjenja v njegovi edinstveni državi. Reklo bi se, vodo nositi v Savo, ako bi v tem pogledu še izgubljali kaj besedi. Naše stališče nampram avtonomistom, separatistom in federalistom je bilo opetovano tako jasno in ekskluzivno precizirano, da ne pušča prav nobenega dvoma. Tudi opetovane izjave dr. Ravniharja v tem oziru so čisto nedvoumne in le zloba jim more podtakniti kaj drugega. Sicer pa je namen, ki ga zasleduje »Jutro«, prozoren. Jamčimo mu, da ga ne bo dosegel. Ostanite pri stvari in ne igrajte se z besedami!

— Pakt med komunisti, Gosarjevimi boljševiki in Peričevimi socijalnimi demokrati je sklenjen. V volilno borbo stopajo, kakor smo že poročali pod firmo »Zveza delovnega ljudstva«. Njihov anonimni manifest priobčuje da: »danes glasilo Koroševce klerikalne stranke »Slovenec«. Manifest ne pove ničesar novega, nanizane so v njem samo fraze in tirade, ki smo jih imeli svoje dni priliko dan za dnevom čitati v »glasilu katoliških boljševikov v pokojnem »Novem Casu«. Zato ni ta manifest napravil na javnost prav nobenega vtiska.

— Komunistični dnevnik v Ljubljani. Kakor smo izvedeli, nameravajo alirani komunisti izdajati za čas volilnega gibanja v Ljubljani poseben dnevnik. Govori se, da so se poleg drugih tiskaren obrnili tudi na »Zvezno tiskarno«, da bi jim tiskala list. Zakaj jim ne tiska lista Katoliška alias »Jugoslovenska tiskarna«. Saj pravijo, da imajo komunisti vseh struj denarja kot peska?

— Slovenski republikanci. Dr. Novčan namerava izdajati nekakšno kmetko revijo po vzoru rajkega dr. Ante Radiča. Križ je samo, ker se ga vse tiskarne branijo. Sicer pa je republikanska stranka samo na papirju in tvori stranko sam glavni odbor.

— Izredni kongres državnih uradnikov in uslužbencev se vrši v Beogradu dne 29. t. m. v dvorani Udruženja poštinih in brzojavnih nameščencev (Braničevska ul. br. 7). Dnevni red: 1. novi zakon o civilnih državnih nameščencih, 2. draginjske doklade, 3. odškodnina za škodo, povzročeno vsled vojne, 4. razna vprašanja in predlogi. Za slovensko O. Z. javnih nameščencev se tega kongresa udeležita njen predsednik nadupr. M. Lilleg s tajnikom nadupr. J. Bekšom, za Zvezo poštinih organizacij predsednik p. nadoficijal K. Urbančič, za U. J. U. poverjenstvo Ljubljani predsednik ravnatelj L. Jelenc s tajnikom strok. učiteljem Dostalom, za društvo geometrov predsednik nadgeometer VI. Vrtel, za lokalna udruženja državnih nameščencev pa sodn. pisarn. predstojnik A. Zorko iz Celja, nadupr. O. Meglič iz Maribora in prof. dr. K. Zelenik iz Ptuja.

Italija proti Jugoslaviji.

— Pariz, 24. okt. (Izv.) Italijanski poslanik grof Sforza je danes na Quai d'Orsay izjavil, da Italija ne more biti zadovoljna, da bi Jugoslavija in Romunski prisostvovali orientalski mirovni konferenci. Prisotnost Jugoslavije in Romunije bi povzročila pri Turkih nerazpoloženje. (Italija podpira torej stališče Čičerinovo.)

KULTURA.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Cetrtek 26. okt. Jack Straw. Red B. Petek 27. okt. Živi mrtvec. Red C. Sobota, 28. okt. Hedda Gabler. Gostovanje gospe Marije Vere. Izven. Nedelja 29. okt. ob treh pop. Hlapci. Izv. Nedelja 29. okt. ob osmih zvečer Živi mrtvec. Izv. Ponedeljek, 30. okt. Hedda Gabler. Gostovanje gospe Marije Vere. Red D.

OPERA:

Cetrtek 26. okt. Triptychon. Red A. Petek 27. okt. Zaprti Izven. Sobota 28. oktobra. Jenifa. Proslava osvobodjenja češkoslovaškega naroda. Slavnostna predstava pod poktetoratom konzulata češkoslovaške republike v Ljubljani. Nedelja 29. okt. Lakme. Izv. Ponedeljek 30. okt. Zaprti.

— »Školjka« na Viču. V nedeljo, 22. t. m. je v Sokolskem domu na Viču vzprizorila dramska sekcija »Preporoda« Kraigherjevo dramo »Školjko« v 3 dejanjih. Sodelovali je lastni društveni orkester. Vsakdo od sodelujočih se je resno potrudil, da je stori vse, kar je bilo v njegovi moči. Vloge v drami so bile vse, razen Podbojeve, srečno razdeljene. Zelo naravna je bila Pepina, ki je zlasti v nekaterih scenah ugajala; ne gre ji pa menjavanje tona še prav od rok. Splošno je ugajal njen mož, ki je pa mnogo zgubil vsled svojega pojčnega glasu, kar se posebno kaže v njegovem nenaravnem smehu. Njegov brat Maks je bil dober in mestoma (v zadnjem dejanju) celo najboljši. Vse priznanje Strelovič, ki se je vživela v svojo vlogo in izbornu podala tip mačhe, kakor si ga je zamislil; izražala je pa strah in razburjenost zelo nežensko z letanjem po odru. Mnogo pa si je pokvarila Olga s tem, da je neprestano mahalja z rokami in se venomer bila po kolenih. Drugače je pa prav srečno podala to rafinirano lahkoživko in je splošno tudi ugajala. Ustrezal je Lubin, ki pa sicer ni bil v prvem aktu prav nič orijentiran in se je šele tekomo igre razkrljal. Zaponni naj si pa, da se z blatnimi čevlji in otempenimi hlačami ne prihaja v družbo, in zlasti v damsko ne. — Vsi naj bi si zapomnili, da se s periodičnim vtičanjem rok v hlače žepa ne kaže ravno prave lepo nervoznosti in da ni spenjanje in prerivanje ob mizi prav nič okusno. — Splošno je bilo igranje v začetku vse preveč mrtvo (opazovala se je pač pregoreča agitnost sufferjeva), prišel pa je v drugem dejanju nek tempo, ki je igra mestoma zelo povzdignil (zlasti v tretjem aktu). — Orkester je žel obilo pohvale, ko je krajšal pavze. Vsi komadi so bili izvedeni prav zadovoljivo in so tudi ugajali. Zelo se je opazal vpliv večje roke voditeljeve. Posebej moram omeniti onega, ki je med zadnjim pavzo igral obno menda, in ki je res krasno izvršil svojo težjo nalogo; križ je pa s tolkalci, ker ni zastopanih v orkestru trebil. — Gralo pa zasluži nedisciplinirana publika, ki žalibog tudi ni mnogo razumela. Čestitamo »Preporodu« na splošnem uspehu in ga vzpodbujamo k nadaljnjemu, še temeljitejšemu delovanju. A. L.

— V št. Vidu pri Grobelnem se je v nedeljo vzprizorila žalogra »Mlinar in njegova hči« v občo zadovoljnost in v nabito polnih prestorih. Čisti debiček dobi šolska mladina. Ponovi se v nedeljo, dne 29. okt. točno ob 15.

GLASBENI VESTNIK.

— Pevska vaja v Zvezi včlanjenih ljubljanskih zborov se vrši v nedeljo, dne 29. oktobra t. l. v pevski dvorani Glasbene Matice in sicer za I. in II. tenor točno ob desetih, za I. in II. base točno tričetrt na enašt dopolne. Nove nagrobnice - Polnoštevila udeležba nujno potrebna! — Odbor Zveze slov. pevskih društev.

— Emil Adamič: 16 jugoslovenskih narodnih pesmi. II. del. Mešani zbori. Cena partituri 12 Din. Vsako pomnoževanje prepovedano. Založila Zvezna knjižarna, natisnila Zvezna tiskarna. Ko je izšel prvi zvezek je zanimive izdaje jugoslovenskih narodnih pesmi, v kateri ni nikakih označb tempov in nbehenih dinamčnih znamenj (prva slovenska izdaja te vrste) so naša pevška društva zanj pokazala dovolj zanimanja. Pravkar je izšel drugi zvezek, ki pri naša narodnih pesmi iz Srbije, Bosne, Medimurja, Prekmurja, Dolenjske in Belokrajne, prirejenih za mešani zbor. Dočim so možki zbori v I. delu nekoliko težji za izvajanje, so mešani zbori po večini lahko izvedljivi tudi za šibkejšo zboro. Močno značilna je že kar prva pesem »Pištu soj-dje« otežne besanske »Široko je polje«, dalje prelepa prekmurska »Po vodi plava«, »Živahni ste«. Sem si vzela Jurja Brankovića in »Prijem na Hrvatsko«, ki bodo občinstvu zelo ugajale. Cnomeljsko kolo spada na koncertni vsposred najlepših zborov. Prirečani smo, da se bo ta, tudi po zunanji obliki in ličnem tisku izšla zbirka ugoslovenskih narodnih pesmi razširila po vsej državi. Razpošlila izdajo zvezna knjižarna v Ljubljani, Marjin trg 8.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 26. oktobra 1922.

— **IZJAVA.** G. dr. Kukovec se ne more oglašati v javnosti, ne da bi po nemarnem ne imenoval svoje osebe. Ne vem, je li gol slučaj, da so njegove trditve o meni dosledno netačne. Danes se je oglašil v neuredniškem delu »Jutrovem« in tam trdi, da so morali pred dr. Ravniharjem braniti celo suverenost države, ko se je kot poverjenik postavil na stališče, da se v slovenski poddrži ne sme judicirati v imenu kralja. Grozno — kaj? G. dr. Kukovec priporočam, da si osveži spomin ter se enkrat prečita moj inkriminirani članek v »Slovenskem Narodu« »Ex — lex«. Obračal sem se tedaj proti samovolji v upravi ter opozarjal, na kvarljive posledice, če se upravlja proti zakonu ali mimo zakonov. Za uvedbo »judiciranja v imenu kralja« sem zahteval zakon ali zakonu enakovredne odredbe, ne pa preprostega upravnega fermana. Govoril sem torej patrijotično besedo v prilogi zakonu, v prilogi dobri, na zakoniti podlagi sloneči upravi. Le jaz sem branil suverenost države, ki ne samo, da se je nisem bil dotaknil, temveč celo zahteval, da mora ostati čista pred škodljivim posegom s strani poedinih upravnih organov. Pričrjevali so mi tedaj vsi najboljši patrioti tako s stvarnega kakor s strogo judičnega stališča. Po štirih letih imam zadoščenje, da sem bil že takrat — zlasti se kot poverjenik — dvignil svoj svarilni glas. Marsikaj bi bilo drugače, ako bi ga vpoštevali na merodajnih mestih. Morda ne bi bilo današnje krize. — Dr. Ravnihar.

— **Volilni manifest »Jugoslovenske zajednice«**, ki je izšel preteklo soboto, je gospodom okrog »Jutra« zaprl sapo, da so prišli šele danes do besede. Polemizirajo z manifestom, kateremu so po svoji stari navadi celo podtaknili misli, ki jih niti ne izražajo, ter skušajo v potu svojega obraza dokazati, da so se oni, ki so podpisali ta manifest, izneverili — jugoslovenski ideologiji. Da se vidi, kako stvarni so gospodje v svoji polemiki in v svojih dokazovanjih, navajamo tale za nje značilna mesta iz »Jutrovega« uvodnika: »Kaj ste govorili tri leta o Jugoslaviji? Ali je bila prisega na zastavo narodnega edinstva le fraza? Ali ste na sokolskem taboru v Osljeju krivo prisegali, ko ste pozdravljali našo ustavo in ji obetali zvestobo? Ali je res vse to, kar ste tri leta priznavali, danes pozabljeno...? A kar čez noč je pogledal na dan stari mali, malenkostni človeček, ki je splezal na šenklaški turin in od tod, ozirajoč se na Ljubljano dol, verjel, da vidi cel svet. Če bi bil stopil vsaj na Grad, videl bi že laško mejo in se morda premislil. A zlezel je dol, odkril se pred škofovo palačo, iz katere mu je Rim pohvalno pomežiknil, nato pa stekel v Knafljevo ulico podpisat — manifest beli Ljubljani... V teh stavkih je nanizanih toliko infamnih podtkinjav, da mora vsakomur, ki mu še ni zamrl čut poštenosti, zavreti kri. Ali ni največja infamija in podlost, ako se spravlja pokret, ki nima drugega namena, kakor ohraniti Ljubljano narodni in napredni stvari, v zvezi s Sokolstvom? Saj je razvidno, da se pri tem zasleduje edino ta cilj, kompromitirati s tem to vsenarodno nepolitično organizacijo ter jo zaplesti v vrtnice politične borbe. Vemo sicer, da hočejo gotovi ljudje, ki so z vsem svojim delovanjem in preteklostjo pokazali, da so jim stranka in poedine osebe vse, narod in država pa hekuba, ako ne služita zgolj njihovim osebnim in strankarskim interesom, zanesti bakljo razdora z ozirom na naš ljubljanski pokret tudi v sokolske vrste, a to nas pušča docela hladne, ker smo prepričani, da bo Sokolstvo znalo pravočasno in s primerno rezolutnostjo zavrniti vsak tak poskus, in naj pride s te ali one strani. Ker se tiče namigavanja, da služijo naš pokret, da osvobodimo Ljubljano izpod klerikalnega upliva, kot dobrodošlo sredstvo klerikalizmu, pravimo na ves glas, da so spravili tisti, ki sedaj hinavsko slikajo na steno klerikalnega hudiča, na ljubljanski magistrat do odločujoče besede klerikalce, katere moramo sedaj z naporom vseh razpoložljivih sil izganjati s tega mesta mi in naši zavezniki, ako hočemo, da ne bo tudi v bodoče v mestni upravi merodajna klerikalna kriva palica in boljševiska nagajka.

— **O prebivalstvu Slovenije.** Slovenija je imela koncem leta 1921. 1.056.464 prebivalcev. V imenovanem letu je znašalo število porok 10.966; rojenjeh je bilo 33.450 (med temi 4350 nezakonsko rojenjeh in 790 mrtvo rojenjeh) oseb, umrlo pa je 23.391 oseb.

— **Odvetniška vest.** Gosp. dr. Artur Wurzbach se je vpisal dne 20. oktobra zopet v imenik odvetnikov s sedežem v Česnjicah pri Moravčah.

— **V Prago je odpotoval akademski slikar Ivan Vavpotič,** kjer bo portretiral soprogo g. Vavpotiča.

— **Iz gledališke pisarne.** Zaradi velike zaposlenosti gospe Thierry-Kavčikove pri skušnjah za opero »Jenufo« poje danes vlogu kneginje v »Sestri Angeliki« gospa Rewiczewa. Pri nedeljski predstavi opere »Lakme« poje vlogo Nilakante gospod Hugo Zathay.

— **Smrtna kosa.** Umrlo je danes po daljši bolezni gospe Jožefa Fatur, rojena Sedmak, vdova po vpokojenem železniškem mojstru, mati ravnateljice Južne železnice g. dr. Faturja. Pokojnica, ki so jo odkolile velike vrline srca, je dosegla redko starost 82 let. Pogreb bo v soboto popoldne ob 14. iz Rožne ulice h. št. 41 na pokopališču k Sv. Križu. Blagi pokojnici bodi ohranjen prijazen spomin, njeni spoštovani rodbini naše iskreno sožalje.

— **Razpis notarskega mesta.** V »Uradnem listu« št. 111 je razpisano novo ustanovljeno četno mesto v Mariboru. Prošnje se morejo vlagati pri celjski notarski zbornici do dne 11. novembra.

— **Diskusija o načrtu kazenskega zakonika.** V soboto dne 28. t. m. ob pol 5. uri popoldne priredi društvo »Pravnik« drugo predavanje o načrtu kazenskega zakonika. Predaval bo g. odvetnik dr. R. Krivic »O vračunljivosti (prištevitosti) po načrtu kaz. zak.« Š 19 načrta pravi v tem pogledu, da ni kazniv, kdor ni mogel poimeti prirodo in značaj svojega dejanja. Diskusija bo morala tudi glede tega dognati, je-li ta označba razlogov nevračunljivosti v soglasju s psihotrično vedo in zato dovolj precizna ali ne. Obenem se bo vršila diskusija o spornih vprašanih zadnjega predavanja, namreč o tem, je-li izraz »usvojen nastop« v definiciji hudobnega naklepa priporočljiv in izraz »odkloniti posledico« dovolj širok, da se bo preprečila nevarnost, da bi se dejanja, učinjena iz nemarnosti, prištevala kot storjena iz hudobnega naklepa in končno, ali nasprotuje Š 17 (»nezanje ali nepravilno pojmovanje kaz. zakona ne opravičuje nikogar«) pravilo, da brez krivde ni kazni.

— **Ljudsko vseučilišče v Celju** je dne 23. t. m. praznovalo proslavo s tem, da je imel predsednik g. vlad. svetnik Lilek slavnostno predavanje o bitki pri Kumanovem.

— **Iz celjske okolice občine.** Iz Celja nam pišejo: Kakor smo zvedeli, klub občinskih odbornikov S. S. J. (soc.) ni ugodil zahtevi opozicije, da odstopi župan Čebular. Pričakuje se razpust občinskega odbora. Kot gerenta zaznamujemo g. Golgranca, stavbenika (S. L. S.) ali »a g. Vinko Kukovca (J. D. S.)

— **Gasilska straža v ljubljanskih gledališčih.** Ker se je pri prvih gledaliških predstavah pokazalo, da gledališka gasilska straža ne funkcioniira tako, kakor bi bilo potrebna, bo odslej vse vodstvo pri tem poslu vzelo v roko policijsko ravnateljstvo po svojih organih in poskrbelo za to, da se bo služba gasilske straže vršila strogo tako, kakor predpisuje gledališki red.

— **Vendar že enkrat!** Poročajo nam: na ljubljanskem trgu za živila, na Vodniškem trgu, je postavila mestna občina novo prostorno tržno lopo, da bodo domači producenti in prodajalci prodajali v nji blago, ne kakor doslej enostavno na tleh. Iz higijskih ozirov je bilo to že po potrebi potrebno, ko so leli uporabljati Vodniški trg. Zdal pa manjka še nekaj: Na tem trgu nekaj več reda! Pogledite živilske trge v večjih mestih: Vsaka vrsta živil ima svoj prostor, da konsumer hitro najde potrebno blago. V lopo ne sme priti nobena protekcija. Na trgu napravite red za pasajo in gleda naj se že enkrat na prste samostojnemu odmerstvu po nekaterih, ki neprestano navilajo cene.

— **Čehi ob Jadranu.** Tekom letošnje kopalske sezone je bilo ob Jadranu po računu dr. Ivaniševića v Jugoslov. trgovcu» okoli 25.000 Čehov. Ta prihod k našemu morju se ne sme presojati samo z višine češke valute, marveč je stara resnica, da Čehi prihajajo po leti silno radi na naše morje, sedaj po vojni, kakor so prihajali tudi že pred vojno. Na Baški, v Rabu in v okolici Splita so si že pred vojno osnovali svoje poletne kolonije. Kupili so si takrat že tudi zemljišče pri Zadru in si zgradili dva penzionista. Pričakovati je vsako leto večjega dotoka iz Čehoslovaške na Jadransko morje, zato pa je potreba, da se tudi z jugoslovenske strani stori vse, kar more služiti povzdigi naših morskikh kopališč.

— **Izključitev pijanlih in nedostojnih potnikov od vožnje po železnici.** Zadnji čas se pogosto opaža, da nadlegujejo pijanci in suroveži v osebnih vlakih potujoče občinstvo z nespodobnim vedenjem in preklinjevanjem ter pohujšujejo mladino, ki potuje sama ali v spremstvu odraslih. Zato smo pozvali vlako-spremono osobe, naj z vso odločnostjo izvajajo določbe Š 9 železniškega obratnega reda, glasom katerih se morajo osebe, ki so pijani ali ki z nespodobnim vedenjem pohujšujejo ali nadlegujejo sopotnike, izključiti od vožnje po železnici. Potniki, ki bodo med vožnjo nadlegovali sopotnike, se bodo na prvi postaji izključili od nadalje vožnje in se bo proti njim kazensko postopalo; pijanim osebam pa se že pri osebnih blagajnah ne bodo izdajale vozovnice. Potujoče občinstvo pa naprošamo, da naj po svoji moči sodeluje, da se zatre ta žalostni pojav, ki škoduje javni morali in

narodnemu ugledu. To odredbo železniške uprave toplo pozdravljamo.

— **Prvi sneg na Štajerskem.** Iz Maribora nam pišejo: V noči od torika na sredo je zapadel sneg tudi po nižjih oddelkih Pohorja okoli Maribora ter tudi po zapadnem delu Slovenskih gor, oziroma Kozjaka. Ker je bilo še preje več dni hladno od prvega snega nad zgornjo dravsko dolino, se je temperatura znižala le za 2° (preje 5. v sredo 3° C) nad ničlo. Eno posebnost je prinesla ta deževna jesen: listje na drevmu se je obdržalo dni skoro bolj zeleno kakor sredi poletja, porumenelo je šele te dni, odpadati pričnala šele radi nizke temperature. Tudi mariborskim barometrom kaže letošnje vreme fide: barometer kaže ves teden izredno višino 740, a ves teden dežuje, nasprotno ako kaže nižnjo 730 do 725 se ne pričakovano znižal, seveda samo za nekaj ur. — Eno veliko dobroto je poleg mnogih škod prineslo to deževje: preko poletja popolnoma posušena trava in uničene korenine niso se ozile, na mnogih krajih je trava celo pozelenela za dobro jesensko pašo in ako ne bo prešuha zima, se bodo izgubile posledice letošnje suše za krmo v prihajajočem letu.

— **Izjava.** Z ozirom na inserat »Kasina Zoppot, Danzig« izjavljam, da tega zastopstva nisem prevzel. Ljubljana, 26. okt. 1922. Ivan K r a k e r, potovalna pisarna, Kolodvorska ulica 41, Ljubljana.

— **Navodilo volilcem.** Ker se je območje posamičnih volišč od zadnjih volitev nekoliko spremenilo, je treba zlasti volilcem ob stikih dveh volišč prav posebno paznje, da ne zaidejo na napačno volišče. Volilci iz Kopitarjeve in Streliske ulice ter za gradom št. 9 in 11 volijo na magistratu. Semkaj spadajo vse hiše med pred omenjenimi ulicami do Starega trga št. 20, vstevši Ljubljanski grad. Ostali del šentjakobskega okraja voli v St. jakobski šoli kot III. volišču. Na IV. volišču na Čajzovi cesti voli Krakovo in Trnovo s celo Emonsko cesto. Ločilna črta med V. in VI. voliščem gre ob Filharmonije mimo Dvorca po sredi Vegove, Hilferjeve in Simon Gregoričeve ulice do Bleiweisove ceste, oziroma Tržaške ceste. Na levi te črte volijo na V. volišču, na desni pa na VI. Tržaška cesta, Zadržna ulica in Bleiweisova cesta 4 in baraka št. 6 spadajo na V. volišče, dočim volijo volilci s Ceste na Rožnik, Večne poti in Poti v Rožno dolino na VI. volišču, ki sega do desne strani Aleksandrove ceste. Vse hiše med Aleksandrovo cesto na desni ter Dunajsko cesto na levi spadajo na VII. volišče. Desna stran Dunajske ceste do Kolodvorske ulice leva stran z vsemi vmesnimi ulicami tvori VIII. volišče. IX. volišče sega od Kolodvorske ulice desna stran do Radeckega ceste in Metelkove ulice. X. volišče se razteza od Radeckega ceste do Ahaciljeve ceste leva stran. Sv. Petra cesta 1 do 12 voli na VIII. volišču, od št. 13 do 50 oziroma 55 na IX.; in ostale številke do konca na X. volišču. Sv. Martina cesta je pridružena XI. volišču. XII. XIII. in XIV. volišče nimajo sprememb.

— **Samomoril v Sloveniji.** Leta 1921. je izvršilo v Sloveniji samomor 120 oseb. Med njimi se jih je obesilo 53, ustrelilo 38 in utopilo 18, po tri osebe so si prerezale vrat, se vrgle pod vlak in se zastrupile, dve osebi pa sta se zadobili.

— **Umoril in ubojil v Sloveniji.** V Sloveniji se je primerilo leta 1921. 81 umorov in ubojev. Ustreljenih je bilo 20 oseb, s sekuro so bile umorjene 4 osebe, detomorov je bilo 13, pri pretepu je bilo ubitih 29 oseb, zaklanih je bilo 12 oseb. Zadržanih sta bili 2 osebi in v vodnjaku utopljena je bila ena oseba.

— **Padel pod vlak.** Neki Alojzij Štefan se je vozil iz vipavskega Križa proti Gorici. Med vožnjo je slonel na vagonovih vratih, ki pa so bila le slabo zaprta, tako da so se odprla v najhitrejši vožnji in da je Štefan padel pod vlak, ki mu je zmečkal desno roko.

— **Razne nesreče.** Simon Drečnik, zidar v tovarni »Indus« se je pri delu sunil z žebliem v levo roko. Radi nastalega hudega zastrupljenja je moral v bolnico. — Pri 1eri se je ponesrečil deček Josip Tomažič iz Grbina pri Litiji. Padel je v neko jamo in si zlomil desno nogo. — V šoli na Ledini sta se učenca prvega razreda Franc Koravac in Hribar sprla. Hribar je pahnul Koravca s tako silo, da je slednji priletel v klopi in se tako poškodoval na glavi, da so ga morali prepeljati v bolnico.

— **Smrtnonevarna poškodba.** Marija Jenko, 24letna hči posestnice iz Tomačevega, je pri skladanju stelje padla z voza na neke veje tako nesrečno, da se ji je ena veja zadrla globoko v trebuh. Težko poškodovano so prepežljali v bolnico. Njeno stanje je opasno.

— **Bojevit Aleš.** Aleš Konec iz Tržiča je vzel na »piko« dva brata Rudolfa in Franca Škrjanca in je samo čakal prilike, da se znebe nad obema. Neki večer preteklega tedna so se srečali. Škrjanca z ene strani — Aleš Konec in neki vojak z druge. Najpreje so se po stari navadi obkladali z različni bojnimi pridevki in primiki. Bojevit Aleš pa je nenadoma potegnil poleg stoječemu vojaku sabljo iz nožnice in začel udrihati po Škrjancah, ki sta se težko poškodovana zrušila na tla. Rudolf je do bil težke rane na glavi, brat Franc pa po životu. Oba so prepežljali v bolnico. Aleš Konec pa je moral koncem koncev v zapor. Sodišče napravi Koncev konec bojevitosti za več mesecev.

— **Prebrisani tihotapci.** Tihotapstvo na prosti Maribor-Spilje je zopet zavzelo velik obseg. Tihotapci se poslužujejo pri tem izvrstnega trika: uporabljajo nočne vlake in vržejo vtihtanjen blazo pri cknju ven, na preje s sodeleženci dometenih m-stih. Oblasti pa so rafiniranemu triku že prišle na sled in je omenjena proga z ojačanimi finančnimi stražami močnejše zastražena.

— **Ameriška mast in moka.** Tvrška Černak & Komp. je uvozila ameriško mast in moko. Mast prodaja po 106 K in moko št. 0, po 21 K na drobnjo.

Najnovejša poročila.

Dr. Beneš za dobro harmonijo z Italijo.

— **Praga, 25. oktobra.** (Izv.) Na več. rajšnji seji narodne skupščine je podal zunanji minister dr. Beneš obširen ekspozé o zunanji politiki. Ekspozé je v glavnem vseboval temeljna načela in smernice, ki jih zasleduje češkoslovaška republika v zunanji politiki. Med drugim je glede Italije omenjal:

Morem lahko z veseljem naznaniti, da so bila načela naše zunanje politike posebno glede politike v srednji Evropi med menoj in ministrom Schanzerjem temeljito razmotrivana in da sva v tej smeri prišla do popolnega soglasja. To je treba posebno radi tega ugotoviti, ker je nujno, da se stori konec vsem legendam o kaki rivaliteti in o neki nasprotni politiki med Italijo in Čehoslovaško, oziroma z njo zvezanimi državami. Znova sem naglašal, da češkoslovaška republika radi volje sodeluje pri okoliščah za ohranitev miru v srednji Evropi, da hoče to politiko nadaljevati in naravno, da gre za to, da češkoslovaška republika pri tem varuje svoje interese. Prepričan sem, da bo odkrita izmenjava misli z ministrom Schanzerjem pomenila na eni strani veliko važnost za okrepitev miru v srednji Evropi in na drugi strani za doseglo dobre harmonije med Italijo in z nami zvezanimi državama Jugoslavijo in Romunsko.

To sodelovanje temelji na podlagi, ki ne bo škodila avstrijskim interesom, ampak bo mnogo pripomogla za končno obnovo gospodarstva v srednji Evropi. Prepričan sem, da je mala antanta dejansko izvršila uspešno delo in da je sestanek v Benetkah mnogo pripomogla za izpolnitev narodnih odnošajev.

Sestava nove angleške vlade.

— **London, 25. oktobra.** (Reuter.) Bonar Law je sestavil novo vlado. V kabinet Bonar Lawa so vstopili: Bonar Law, ministrski predsedstvo, lord Salisbury kot lord predsednik tajnega sveta in govornik v gornji zbornici, visconte Cave, lord veliki kancelar, Stanley Baldwin zakladni minister, Bridgeman notranji minister, lord Curzon, zunanje zadeve, vojvoda Devonshire kolonije, visconte Peel Indijo, lord Derby vojno, polkovnik Amery prvi lord admiralitete, Filip Greame trgovino, sir Arthur Boscaven narodno zdravje, sir Robert Sander poljedelstvo, visconte Novar minister za Škotsko. Nekateri mesta v ministrstvu še niso definitivno zasedena. Bonar Law predloži tekom jutrišnjega dneva ministrsko listo kralju v odobrenje. Smatrati je, da je angleška vlada definitivno sestavljena.

Volilna kampanja na Angleškem.

— **London, 25. okt.** (Izv.) Vse stranke so započele obširno volilno kampanjo. Angleška javnost živahno razpravlja o vseh aktualnih notranje- in zunanje političnih vprašanjih. Nasprotniki Lloyd Georgea poskušajo zvaliti krivdo, da je Anglija doživela v Orientu poraz, na rami bivšega ministrskega predsednika. Volitve se vrše 15. novembra. Anglija voli 615 poslancev. Konservativci upajo, da dobe 310 mandatov in na ta način tudi skromno večino, tako da ostane po volitvah še nadalje kabinet Bonar Lawa. Liberalci so postavili že 200 kandidatov. Delavska stranka je že določila 400 kandidatov.

Razkol v zemljoradniški stranki.

— **Beograd, 26. okt.** (Izv.) Zemljoradniška stranka je sklicala za 28. t. m. strankni kongres v Banialuko v Bosni. Pred kongresom so skušali vodilni krogi zemljoradniške stranke doseči pomirjenje med dvema strujama in sicer med Avramovićem in Komadinovićem. Sporazum ni bil dosežen in Komadinović nadaljuje svojo akcijo, da se zemljoradniška stranka popolnoma nasloni na republikansko stališče. Na dnevnem redu kongresa so poročila poslancev o agrarni reformi, o socialni in kulturni politiki. Razkol zadobiva čim večje dimenzije.

Brezposelnost na Angleškem.

— **London, 25. oktobra.** (Wolff) Dne 16. oktobra je znašalo število brezposelnih v Angliji 1.322.500.

Rapidni padec nemške marke.

— **Berlin, 25. okt.** (Izv.) Vse koalirane vladne stranke s skrbjo razmotrivajo vprašanje, kako zaslediti rapidni padec nemške marke in kako bi bilo nogoče vzpostaviti stabilizacijo marke. V glavnem gre za novo devizno naredbo oz. za nov devizni pravilnik. Vlada o novem deviznem pravilniku še ni definitivno sklepala. Obstoje velike difference med strankami in finančnim ministrstvom.

Vprašanje brezposelnosti.

— **Ženeva, 25. okt.** (Izv.) Komisija za ureditev vprašanja brezposelnosti na mednarodni delavski konferenci je sklenila uvesti preiskavo o predlogu Meulensa glede odnošajev do Rusije in glede mednarodnih dolgov.

— **Ženeva, 25. okt.** (Izv.) Ravnatelj mednarodnega delavskega urada je predložil konferenci poročilo o odobrenju mednarodne pogodbe glede osemurnega delavnika v raznih državah in o težkočah, ki so nastale v gotovih delalah.

— **Ženeva, 25. okt.** (Izv.) Na mednarodni delavski konferenci je bila izvoljena posebna komisija, ki ima nalogo proučiti vprašanje brezposelnosti delavcev.

PARIŠKI POSLANIK SPALAJKOVIČ.

— **Beograd, 26. okt.** (Izv.) Pariški poslanik dr. Miroslav Spalajković je prispel v Beograd, da informira vlado o najnovejšem položaju v Franciji in Angliji, osobito glede programa orient-ske mirovne konference.

Amerika in gospodarski položaj

— **Pariz, 25. okt.** (Izv.) »Chicago Tribune« javlja: Senator Mac Cornick odputuje prihodnje dni v Evropo in obišče pred vsem Berlin, Prago in Dunaj. Čeprav ni njegovo potovanje oficijelno, ni nobena tajnost, da se to potovanje vrši po želji in nalogu predsednika Hardinga in v srh informacij o gospodarskem položaju Evrope. Poročilo Cornicka je smatrati kot oficijelno poročilo ameriški vladi o zunanje-političnih vprašanjih glede Srednje Evrope.

HABSBURGOVEC HOJNIGG ARETIRAN.

— **Dunaj, 25. okt.** (Izv.) Kakor poroča neka lokalna korespondenca, je bil voditelj habsburških legitimistov, bivši nadporočnik Kuno Hojnigg, aretiran v Vratislavi. Češkoslovaški orožniki so pri njem našli zelo obtežilen propagandni material. Značilno je, da se je ta habsburški agitator družil s tihotapci.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 26. okt.** (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 11.25, 11.35, Pariz 4.325, 4.375, London 272.50, 277.50, Berlin 1.30, 1.60, Dunaj 0.0818, 0.0868, Praga 201.—, 204.—, Trst 2.48, 2.52, Newyork 61.—, 62.—, Budimpešta 2.35, 2.65. Valute: dolar 59.50, 60.50, lira 2.44, 2.48.

— **Curih, 26. okt.** Današnja predborza: Zagreb 2.20, Berlin 0.125, Praga 17.65, Budimpešta 0.215, Dunaj 0.0073, Milan 21.925, Newyork 5.495, London 24.41, Pariz 38.30.

— **Curih, 25. okt.** (Direktno.) Zagreb 2.199, Berlin 0.1249, Milan 22.049, London 24.329, Pariz 38.849, Newyork 5.4651.

— **Trst, 25. okt.** Beograd 40.40, Berlin 0.55, Praga 80.25, Pariz 176.25, London 110.25, Newyork 24.75, Curih 450.—.

— **Praga, 25. okt.** Beograd 50.—, Berlin 0.70, Milan 124.50, London 137.50, Newyork 30.80, Pariz 220.—, Curih 560.—.

TURISTIKA IN SPORT.

— **Šahistinaj.** Ljubljanski šah. Klub vabi vse cenjene dame, ki se že pečajo, oziroma se žele pečati z odlično šahovsko umetnostjo, da se udeležijo otvoritve damskega šahovskega tečaja, ki se vrši v četrtek, 26. t. m. med 6. in 8. zvečer v separiranem lokal »Ljubljanskega šah. kluba« v Narodni kavarni (zadnja soba). Tam se bodo dočeli sporazumno s cenjenimi damami damski igralni dnevi ali večeri, nadalje urnik ter se bode tudi izvolilo načelnico. »Ljub. šah. klub« bo nudil pouk v šahu brezplačno po nalašč za ta poduk določenemu učitelju. K teoretičnim večerom bo dostop dovoljen izključno le damam in so ti večeri namenjeni le resnemu študiju. K praktičnim damskim igralnim večerom pa bodo imeli tudi dostop gg. klubovi člani, vendar te pod pogojem, da igrajo izključno le s cenj. damami. V upanju, da bo podpisani klub na ta način ustregel splošni želji cenj. dam in da se bodo naše cenj. dame v obilnem številu odzvale našemu vabilu, beležimo s šah. pozdravom Ljub. šah. klub.

POIZVEDBE.

— **Pri večerajšnjem gorenjskem večer-nem vlaku** je izgubila revna vdova črno pompaduro, v kateri je imela izročeni il večji znesek. Pošteni najditelj se iskreno prosi, da vrne stvari proti primerni nagradi v upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

— **Pozvil!** Tisti gospod s ščipalnikom, star nekaj nad 40 let, po rojstvu menda ljubljanski Nemec, ki je bil tako prijazen, da je dne 24. oktobra t. l. okoli 11. dopoldne odnesel iz predsebe gospoda policijskega ravnatelja v Ljubljani nov svilen in pustil tam svoj polomljeni dežnik, se v ljudno naproša, da prinese zamenjani dežnik na policijsko direkcijo nazaj.

— **Dne 23. sept.** se je med vožnjo iz Laškega do Zidanega mosta ozir. Ljubljane zamenjal dežnik. Uljudno se prosi, da doletni gospod, kateri je ostal v kupeju in do bil napačni dežnik, naznaniti addresso na kolodvorsko restavracijo Zidanmost, da se dežnika lahko premenita.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOŠLEMSEK.

Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

